

(101SN21)

ASSIGNMENT – 1

M.A. DEGREE EXAMINATION, NOV 2022.

First Semester Sanskrit

Paper I — ARTHA SASTHRA AND NITI SASHTRA

MAXIMUM MARKS: 30

ANSWER ALL QUESTIONS

1. प्रश्नाः समाधेयाः :-

- (a) “मूर्खजनचित्तराधनं दुर्घटं” - स्पष्टयत।
- (b) कः नराकारः पशुः भवति ?
- (c) कथं स्वभावसिद्धं गुणं निवर्तयितुं कोऽपि समर्थः न भवति - निरूपयत।
- (d) सत्संगतिः जाड्यहरणं कथं करोति ?
- (e) पराक्रमोद्धीपकस्य तेजसो हेतुः नवयः - निरूपयत।
- (f) ब्रह्मचर्याश्रमस्यस्वरूपं वर्णयत।
- (g) अर्थशास्त्रलक्षणं किम् ?
- (h) किं नाम राजर्विवृत्तम् ?
- (i) गूढपूरुषः कः ?
- (j) अर्थशास्त्रकारस्य कौटिल्यस्य कालः कः ?

2. प्रश्नाः समाधेयाः -

- (a) मूर्खलक्षणानि यथाग्रन्थं विशदयत।
- (b) विद्वत्पद्धतिं विवृणुत।
- (c) परोपकारस्वभावस्य महत्त्वं लक्षयत।
- (d) अर्थशास्त्रानुसारं आन्वीक्षिकीस्यापना कार्या।
- (e) वृद्धसंयोगस्वभावं प्रयोजनं च वर्णयत।
- (f) अरिषड्वर्गत्यागमधिकृत्य लिखत।

(101SN21)

ASSIGNMENT – 2

M.A. DEGREE EXAMINATION, NOV 2022.

First Semester Sanskrit

Paper I — ARTHA SASTHRA AND NITI SASHTRA

MAXIMUM MARKS: 30

ANSWER ALL QUESTIONS

1. प्रश्नौ समाधेयौ :-

- (a) भर्तृहरिमतानुसारं दुर्जनस्वभावसिद्धलक्षणान् विशदयत।
- (b) परोपकारिणां स्वभावं सोदाहरणं विशदयत।
- (c) वार्तादण्डनीतिस्थापनायाः प्रयोजनं विशदयत।
- (d) के के विषयाः अमात्यनियुक्तिसंदर्भे अनुसरणीयाः भवन्ति? - व्याख्यात।

2. सन्दर्भव्याख्यां लिखत :-

- (a) नागत्वाऽन्तर्निवर्तेत स्थिता सत्ववतां धृतौ
- (b) अम्बरीषश्च नाभागो बुभुजाते चिरं महीम्
- (c) आश्रयः सर्वधर्माणां शश्वदान्वीक्षकी मता
- (d) मनस्वी कार्यार्थी न गणयति दुःखं न च मुखम्
- (e) काले फलन्ति पुरुषस्य यथैव वृक्षाः
- (f) सर्वे गुणाः काञ्चनमाश्रयन्ति।

101SN21)

(102SN21)

ASSIGNMENT – 1

M.A. DEGREE EXAMINATION, NOV 2022.

First Semester

Sanskrit

Paper II — VYAKARANAM (GRAMMAR)

MAXIMUM MARKS: 30

ANSWER ALL QUESTIONS

1. प्रश्नाः समाधेयाः :-

- (a) “अचो रहाभ्यां द्वे” - सूत्रं विवृणुत।
- (b) “एडि पररूपम्” - सोदाहरणं विशदयत।
- (c) “हलि सर्वेषाम्” - व्याख्यात।
- (d) “कानाम्नेडिते” - विवृणुत।
- (e) “मोऽनुस्वारः” - अनुस्वारः किम्?
- (f) “विभाषा” - विशदयत।
- (g) “उपशरदम्” - विग्रहवाक्यम् लिखत।
- (h) “पञ्चमी भयेन” - व्याख्यात।
- (i) “द्वादश” इत्यत्र कः समासः?
- (j) “उपसर्गाच्च” - विवृणुत।

2. लघुटिप्पणीः लिखत :-

- (a) शि तुक्।
- (b) करकादिषु च?
- (c) अदसो मात्।
- (d) वान्तो यि प्रत्यये।
- (e) एचोऽयवायावः।
- (f) सर्वत्र विभाषा गोः।
- (g) खरि च
- (h) हशि च

3. सप्रमाणं साधयत :-

- (a) पित्रादेशः
- (b) हरीएतौ
- (c) सच्चित्
- (d) वाग्घरिः

4. सूत्राणि सोदाहरणपूर्वकं व्याख्यात।

- (a) नस्तद्धिते
- (b) कर्तृकरणे कृता बहुलम्
- (c) अर्धं नपुंसकम्
- (d) जातिरप्राणिनाम्
- (e) उपसर्गाच्च
- (f) मयूरव्यंसकादयश्च

(102SN21)

ASSIGNMENT –2

M.A. DEGREE EXAMINATION, NOV 2022.

First Semester

Sanskrit

Paper II — VYAKARANAM (GRAMMAR)

MAXIMUM MARKS: 30

ANSWER ALL QUESTIONS

1. सप्रमाणं समासरूपाणि साधयत।

- (a) भूतबलिः
- (b) पितरौ
- (c) त्रिरात्रम्
- (d) मासजाता
- (e) पूर्वाह्नः
- (f) यथाशक्ति
- (g) त्रिशतम्
- (h) पीतोदकः

2. सूत्राणि व्याख्यात :-

- (a) चार्ये द्वन्द्वः
- (b) पोरदुपधात्
- (c) स्त्रीपुंवच्च
- (d) तस्मान्नुडचि
- (e) याचकादिभिश्च
- (f) राजदन्तादिषु परम्

3. सोदाहरणं लिखत :-

- (a) व्यधिकरण बहुव्रीहिः
- (b) उपपदतत्पुरुषः
- (c) मध्यपदलोपीकर्मधारयः
- (d) समाहार द्वन्द्व

(103SN21)

ASSIGNMENT – 1

M.A. DEGREE EXAMINATION, NOV 2022.

First Semester

Sanskrit

Paper III — KAVYAS
MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1. प्रश्नाः समाधेया :-

- (a) पूर्वमेघे कविना का चित्रिता ?
- (b) मेघदूतकाव्यं कीदृशं काव्यविभागं भवति ?
- (c) मेघदूतानुसारं चेतनाचेतनेषु प्रकृतिकृष्णः कः ?
- (d) मेघदूते प्रयुक्तः छन्दविशेषः कः ?
- (e) मेघदूते जह्नुकन्यारूपेण का वर्णिता ?
- (f) कादम्बरी ग्रन्थस्यप्रणेता कः ?
- (g) शुकनासः करयामात्यः ?
- (h) चन्द्रापीडः किं निमित्तं शुकनासं मिलितवान् ?
- (i) लक्ष्मीमदः कीदृशः भवति ?
- (j) (ते) उपदेशस्य योग्यकालः कः भवति ? (शुकनासानुसारं)

2. प्रश्नाः समाधेया :

- (a) लक्ष्म्याः चाञ्चल्यं यथाग्रन्थं लिखत।
- (b) राज्ञः प्रकृतिं निरूपयत।
- (c) मेघदूतानुसारं उज्जयिन्याः वैशिष्ट्यं लिखत।
- (d) यक्षस्य विरह वेदनं संक्षिपत।
- (e) शुकनासस्य राजनीतिकौशलं स्पष्टयत।
- (f) कालिदासस्य प्रकृतिवर्णनमधिकृत्य लिखत।

(103SN21)

ASSIGNMENT – 2

M.A. DEGREE EXAMINATION, NOV 2022.

First Semester

Sanskrit

Paper III — KAVYAS
MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1. द्वावधिकृत्य लिखत।

- (a) (i) कालिदासस्य वेदान्तदर्शनपाण्डित्यमधिकृत्य विवृणुत।
(ii) उत्तरमेघे वर्णितं यक्षपत्नीं तस्याः विरहावस्थां च लिखत।
- (b) (i) कादम्बरी काव्यानुसारं कवेः मानवस्वभाव परिशीलनं विवेचयत।
(ii) शुकनासोक्तरीत्या गुरौः प्राधान्यं, तेषां उपदेशप्राशस्त्यं च विशदयत।

2. व्याख्यात।

- (a) छन्नोपान्तः परिणतफलघोतिभिः काननाम्न
-सत्वय्याखण्डे शिखरमचलः स्निग्धवेणीसवर्णे।
नूनं यास्यत्यमरमिथुनप्रेक्षणीयामवस्थां
मध्ये श्यामः स्तन इव भुवः शैवविस्तारपाण्डुः॥
- (b) पादन्यासैः क्वणितरशनास्तत्र लीलावधूतै
रत्नच्छायाखचितबलिभिश्चामरैः कूलान्तहस्ताः।
वैश्यास्त्वत्तो नखपदसुखान् प्राप्य वर्षाबिन्दू
नामोक्ष्यन्ते त्वयि मधुकरश्रेणिदीर्घान् कटाक्षान्॥
- (c) मन्दाकिन्याः सलिलशिशिरैः सेव्यमानामरुद्धि
-र्मन्दाराणामनुतटरुहां छायया वारितोष्णाः।
अन्वेष्टव्यैः कनकसिकतामुष्टिनिक्षेपगूढैः
संक्रीडन्ते मणिभिरमरप्रार्थिता यत्र कन्याः॥
- (d) तन्वी श्यामा शिखरिदशना पक्वबिम्बाधरोष्ठी
मध्ये क्षामा चकितहरिणी प्रेक्षणा निम्ननाभिः।
श्रीणी भारादलसगमना स्तोकनम्रा स्तनाभ्यां
या तत्र स्याद् युवतिविषये सृष्टिराघेव धातुः॥

(104SN21)

ASSIGNMENT – 1
M.A. DEGREE EXAMINATION, NOV 2022.
First Semester
Sanskrit
Paper IV — POETICS AND AESTHETICS (I)
MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1. अधोनिर्दिष्टाः प्रश्नाः सर्वे समाधेयाः :-

- (a) भामहमते काव्यप्रयोजनं किम्?
- (b) मम्मटानुसारं काव्यभेदान् लिखत।
- (c) नाट्यशास्त्रस्य व्याख्या केन लिखितम्।
- (d) वामन मते काव्यात्मा किं भवति।
- (e) आनन्दवर्धनस्य लक्षणग्रन्थः कः ?
- (f) महिमभट्टेन विरचित ग्रन्थः कः ?
- (g) विश्वनाथकवेः कालः कः ?
- (h) “चित्रमीमांसा” कस्य कृतिः ?
- (i) कुन्तकमते काव्य प्रयोजनं किम् ?
- (j) जगन्नाथस्य काव्यलक्षणम् किम् ?

ASSIGNMENT – 2
M.A. DEGREE EXAMINATION, NOV 2022.
First Semester
Sanskrit
Paper IV — POETICS AND AESTHETICS (I)
MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1. प्रश्नाः समाधेया :-

- (a) मम्मटानुसारं काव्यभेदान् सोदाहरणं विवेचयत - उत्तमकाव्यं विवेचयत।
- (b) जगन्नाथमते उत्तमोत्तमकाव्यं नाम किम्? विवृणुत।
- (c) ध्वनेः लक्षणं मम्मटानुसारं विशदयत।
- (d) अलङ्कारविषये भामहमतं संक्षिपत।
- (e) दशरूपकाणां विभागं प्रयोजनानि च विवृणुत।
- (f) रसदोषान् संगृहीत।
- (g) लक्षणायाः स्वरूपं भेदांश्च निरूपयत।
- (h) भामहेन निरूपितं उत्प्रेक्षं लक्षयत।

2. समाधेयौ :-

- (a) भामहानुसारं काव्यभेदान् सोदाहरणं विवेचयत।
- (b) गुणानां प्रामुख्यं लिखत।
- (c) भामहमतानुसारं अलङ्काराणां वैलक्षण्यं निरूपयत।
- (d) भरतमुनेः रससिद्धान्तं विवेचयत।

_____

(105SN21)

ASSIGNMENT – 1
M.A. DEGREE EXAMINATION, NOV 2022.
First Semester
Sanskrit
Paper V — POETICS AND AESTHETICS (II)
MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः :-

- (a) भरतमुनेः अलङ्कारग्रन्थः कः ? कति अध्यायाः सन्ति ?
- (b) भरतमुनेः कतिपुत्राः आसन् ? तेषुकः अग्रजः ?
- (c) नाट्ये 'ॐ' कारः कम् रक्षति ?
- (d) सात्त्विकभावाः कति ? विशदयत।
- (e) अनुमितिवादः कस्याभिप्रायः ? विवृणुत।
- (f) दशरूपकानुसारं वस्तुभेदं लक्षयत।
- (g) सन्धिसामान्यलक्षणम् किम् ?
- (h) कार्यावस्थाः कति भवन्ति ?
- (i) गर्भसन्धिलक्षणम् किम् ?
- (j) रससूत्रम् विशदयत।

(105SN21)

ASSIGNMENT – 2
M.A. DEGREE EXAMINATION, NOV 2022.
First Semester
Sanskrit
Paper V — POETICS AND AESTHETICS (II)
MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1. प्रश्न समाधत्त :-

- (a) अभिव्यक्तिवादं लिखत।
- (b) रसभावयोः सम्बन्धं लिखत।
- (c) नाट्यस्वरूपम् यथाग्रन्थं लिखत।
- (d) साङ्गं प्रतिमुखसन्धिं निरूपयत।
- (e) वस्तुविभागम् विवृणुत।
- (f) “अर्थप्रकृतयः पञ्च” - व्याख्यात।
- (g) गर्भसन्धिं निरूपयत।
- (h) वीररसस्वरूपं निरूपयत।

2. प्रश्नौ समाधेयौ :-

- (a) भरतानुसारं हास्यरसस्वरूपं लिखत।
- (b) रङ्गस्य रङ्गदेवानाञ्च पूजाप्रक्रियां लिखत।
- (c) अर्थोपक्षेपकान् सोदाहरणं लिखत।
- (d) नाट्यगृहनिर्माणम् रक्षणं च लिखत।

105SN21)